

MOTTAGANDE AV NYANLÄNDA SKOLBARN I ELEVHÄLSAN

Ylva Karlsson och Anna Cederlund, skolläkare i Järfälla kommun

Therese Magnusson, skolsköterska på Järfälla Språkcentrum

DAGENS UPPLÄGG

- Vad är och gör elevhälsan?
- Vad gör elevhälsans medicinska insatser för nyanlända barn och ungdomar i Järfälla?
- Vanliga hälsobekymmer hos nyanlända barn och ungdomar
- Den psykiska ohälsan från elevhälsans perspektiv.
- Frågor/ synpunkter/ diskussion

ELEVHÄLSANS UPPGIFT

- Elevhälsans arbete ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. Elevhälsans uppgift är att:
  - ✓ Erbjuder regelbundna hälsobesök och vaccinationer enligt det nationella vaccinationsprogrammet.
  - ✓ Bidrar till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa
  - ✓ Stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål och undanröjer hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling

VILKA ÄR ELEVVÄLSAN?

MULTIKULTURELL KOMMUN MED STORT FLYKTINGMOTTAGANDE

- 27% av befolkningen är utrikesfödda
- Modersmålsundervisning på 42 olika språk
- 212 ensamkommande barn 2015
- Nyanlända barn placeras i första hand närmast hemmet.

MOTTAGANDE AV NYANLÄNDA ELEVER I ELEVHÄLSANS MEDICINSKA INSATSER

- Centraliserat mottagande av nyanlända barn och ungdomar både i grundskola och gymnasiet.
- Grundskola: Järfälla Språkcentrum. Hälsoscreening och pedagogisk kartläggning parallellt
- Gymnasiet: Järfälla vägledningscentrum/ språkintröduktionsprogrammen
- Alla nyanlända elever i Järfälla erbjuds också ett besök hos skolläkare.

- BVC:
  - Hembesök vid födseln
  - Tillväxtkontroller och samtal med barnsköterska återkommande och vid behov upp till 5 åå
  - Syn- och hörselundersökning
  - Föräldrautbildning: mat, sömn, tänder, säkerhet.
  - Vaccinationer vid 3,5,12 och 18 mån samt 5 år.
  - Läkarundersökning vid 1, 6 och 10 mån.
- Elevhälsa Järfälla
  - Förskoleklass: Hälsobesök hos skolläkare, tillväxtkontroll, vaccination, kontroll av syn och hörsel.
  - Åk 2: Tillväxtkontroll
  - Åk 4: Hälsosamtal med skolsköterska, kontroll av rygg och tillväxt
  - Åk 5: Vaccination av flickor
  - Åk 7: Hälsosamtal med skolsköterska, kontroll av rygg och tillväxt
  - Åk 8: Vaccination
  - Åk 1 gymnasiet: Hälsosamtal med skolsköterska, tillväxtkontroll

Hälsofrämjande/Förebyggande

- Samtal om levnadsvanor; sömn, kost, tänder, motion.
- Vaccinationsgenomgång och komplettering vid behov
- Information om var man kan söka vård (vårdcentraler, tandläkare, ungdomsmottagningar)
- Fånga upp intressen

Screening för specifika problem

- Tillväxtkontroll
- Syn och hörsel
- Psykisk hälsa (sömnstörningar, oro/ångest, självskador, suicidtankar)
- Missbruk (tobak, alkohol, droger)
- Remiss för hälsoundersökning med provtagning i landstinget vb.
- Kroppsundersökning

DEN NORMALA STRESSEN

- Ingen byter land obemärkt.
- Första fasen stor omställning.
- Därefter anknytning och ny vardag.
- Lång väntan på beslut försämrar måendet.

SÖMN

- Många barn och ungdomar har sömnsvårigheter. Värst för de ensamkommande.
- Olika faser beroende på var man är i migrationsprocessen.
- Skolkurator.
- Vara vaksam på tecken till allvarigare symtom.
- BUP.

PSYKISK OHÄLSA HOS DE YNGRE BARNEN

- Kommer oftast med familjen.
- Kan uppvisa ökad ängslighet (mörkrädsla, separationsångest, fobier), ökad sängvätning, koncentrationssvårigheter, hyperaktivitet.
- Brukar med tiden må som familjen mår.
- Fyra ben: mat, sömn, skola, motion
- Stötta föräldrarna och läraren. Kurator och psykolog viktiga!
- BUP.

PSYKISK OHÄLSA HOS DE ÄLDRE BARNEN

- Sömnstörningar, ångest/oro, mörkrädsla, flashbacks, aggressivitet, koncentrationssvårigheter, passivitet, depression.
- Upplevelser under flykten.
- Trygghet/ boende/ skola.
- Behöver ofta kontakt med kurator.
- BUP.

- **Vaksam på självmordsrisk och risk för missbruk.**

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER!

- Resursförstärkning psykisk ohälsa i alla led.
- Gruppsamtal på skolorna?
- Föräldragrupp/- kurs?
- Ökad handledning till dem som är närmast eleverna?
- Ökad kunskap om migrationsprocess och trauma hos alla kategorier i elevhälsan för att kunna stötta det normala och behandla det avvikande.

TACK!

Järfälla kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
177 80 Järfälla
T: 08 580 285 00
www.jarfalla.se